

Þjóðfundur lækna

Framlag lækna til samfélagsumræðunnar hefur líklega sjaldan verið eins eftirminnilega í brennidepli og nýverið þegar hátt í 100 lækna komu saman á þjóðfundi lækna í húsnæði læknafélaganna í Hlíðasmára í Kópavogi. Hugmyndin kviknaði þegar Birna Jónsdóttir, formaður Læknafélags Íslands, tók þátt í þjóðfundinum sem haldinn var í nóvember síðastliðnum. Hún setti sig í samband við framkvæmdaaðila þess fundar og niðurstaðan var sú að 250 læknum, sem fengnir voru með slembiúrtaki úr félagaskrá LÍ, var boðið að taka þátt í fundinum. Þegar ljóst var hverjir þeirra myndu mæta var ákveðið að hleypa að nokkrum í viðbót, sem höfðu frétt af þessu framtaki og langaði að vera með. Þegar dagurinn rann loks upp kom í ljós að heimtur voru mjög góðar. „Við vissum í rauninni ekki fyrir en fundurinn hófst hvort tíu manns kæmu eða hundrað, en hér eru mættir um 10-15% af þeim læknum á Íslandi sem ekki eru á vakt eða staddir erlendis,“ sagði Birna. „Í dag leið mér eins og ég væri að fara að halda afmæli og hafði ekki hugmynd um hvernig heimtur yrðu. En það er ekki hægt annað en að gleðjast yfir góðri mætingu og frábærri stemningu.“ Fundurinn var haldinn á vegum Læknafélags Íslands og Læknafélags Reykjavíkur.

Anna Ólafsdóttir Björnsson

annabjo@gmail.com

Guðjón Már Guðjónsson, sem oft er enn kenndur við OZ en hefur einkum helgað sig Hugmyndaráðuneytinu að undanfögnu, fylgdi þjóðfundinum úr hlaði. Hann gat þess í inngangsorðum að sér hefði verið sagt að erfitt væri að

vinna með læknum og nú kæmi í ljós hvort sú mýta reyndist rétt.

Niðurstöður verða kynntar á vef læknafélaganna

Á vegum framkvæmdaaðilans, Agora, voru nokkrir starfsmenn og sjálfboðaliðar, lóðsar, sem stýrðu umræðum, en fyrst var þátttakendum raðað á níu borð, sem hvert um sig fékk ákveðin verkefni sem lóðsinn leiddi hópinn í gegnum. Borðin báru rammíslensku heiti á borð við Kaldbak, Möðrudal og Hvamm. Dregið var um á hvaða borði hver þátttakandi lenti. Um miðjan fund voru hóparnir stokkaðir upp til frekari úrvinnslu á þeim hugmyndum sem fram höfðu komið. Markmiðið var að niðurstaða þjóðfundarins yrði skýr og gildin sem þátttakendur vildu að læknaféttin stæði fyrir væru vel skilgreind. Sumir vildu víkka hugmyndina út, fjalla ekki aðeins um gildi læknaféttarinnar heldur stefnumótun í heilbrigðismálum. Samkvæmt aðferðafræði þjóðfundarins voru engar hugmyndir slegnar út af borðinu en hins vegar var reynt að hafa skarpa sýn á það sem þátttakendum þótti mikilvægast. Öðrum hugmyndum var safnað saman og verða kynntar sem hugmyndabanki. Afrakstur fundarins verður settur á vefinn og kynntur á vegum læknafélaganna þegar úrvinnsla er lokið. Þannig ættu þeir sem ekki áttu þess kost að taka þátt í þessum fundi að eiga greiðan aðgang að niðurstöðunum.

Ósvikinn fögnuður á borði sjö þegar niðurstaða náðist. Fyrir miðju má sjá hvatamann að fundinum, Birnu Jónsdóttur, formann Læknafélags Íslands.

Virðingin og fagmennska ofarlega á blaði

Umræðurnar á borðunum voru fjörugar og fjölbreyttar. Á sumum borðunum var umræðan hápólítísk, alla vega heilsupólítísk, en á öðrum borðum var sjónum einkum beint inn á við og ekki síst að samskiptum og framkomu lækna hvers í garð annars, í garð annarra heilbrigðisstétta og sjúklunga. Ekkert var undanskilið, virðingarröð sérgreina, líðan lækna, pólítísk þátttaka lækna (með- og mótrök) og á einu borði að minnsta kosti kom upp spurningin hvort allir sjúkdómar væru jafnir og því slegið föstu að svo væri ekki. Á borði númer níu leiddist hópinn út í mjög heimspekilegar vangaveltur en þær umræður reyndust ekki síður bitastæðar en annað efni sem til umræðu kom.

Einn rauður þráður virtist tengja öll borðin saman þrátt fyrir æði margbreytilega umræðu,

Tæplega 100 lækna-
samankomur á þjóðfundi í
sal læknafélaganna.
Myndir AÓB.

Það var umfjöllun um virðingu í öllum myndum. Fagmennska var annað lykilatriði sem oft bar á góma og því engin furða að þegar stokkað var upp um miðbik fundarins áttu þessi tvö atriði hvort sinn farveginn. Það gekk ekki þrautalaust að ná sameiginlegri niðurstöðu um þau þrjú aðalgildi sem hverju borði var ætlað að nefna. Sumir létu súpuna kólna og samlokurnar bretta upp á endana áður en þeir fóru í kvöldmat. Gulum miðum var raðað eftir alls konar kerfum á borðunum og kátínan á borði sjö, þegar loks tókst að sameinast um grunnildin, vakti ósvikna athygli.

Umræðan dýpkuð

Í síðari hluta dagskrárinnar var ljóst með hvaða grunnildi nýuppstokkuð borð myndu vinna. Þau gáfu jafnframt góða mynd af þeim línunum sem fundurinn lagði en virðingin sem fólki varð tíðrætt um var í raun gildi sem gekk áfram eins og rauður þráður gegnum alla umræðuna:

Fagmennska	Samvinna
Lýðheilsa	Skilvirkni (micro)
Framfarir og vísindi	Skipulag (macro)
Rekstrarform/þjónustustig	Menntun
Samfélag	

Hlutverk hópanna var að þessu sinni að dýpka hvert svið fyrir sig og flokka atriðisorðin sem fylgdu hópunum úr fyrri umræðu eftir ávinningi og flækjustigi. Gulu miðunum var raðað á þessa ása. Þegar þar var komið sögu urðu umræðurnar á köflum mjög fjöruar

og jafnvel hvassar. Sumir börðust hetjulega fyrir framgangi sinna áherslumála en aðrir vörpuðu fram ágengum stikkorðum sem munu öðlast framhaldslíf á vefsíðu þjóðfundarins. „Lágtækisjúkrahús“ var nefnt á einum af gulu miðunum og „skurðaðgerðaverksmiðjan“ á öðrum og heitar umræður um málið. Lóðsarnir gerðu þátttakendum það vel ljóst að engin hugmynd væri „asnaleg“ og oft væri þörf á að hlusta á geggjúðu hugmyndirnar ekkert síður en þær hófstiltari. Umræðurnar á lokasprettinum báru þess vott að ekkert var undanskilið. Á borði eitt var kulnun lækna í starfi metin hátt og umræðan um úrræði fyrirferðarmikil. Starfsskilyrði lækna vógu þar þungt en einnig gamalkunnug umræða um að allir vilji ráða en enginn stjórna.

Mýtu hnekk

Það fer ekkert á milli mála að þjóðfundur lækna tókst vel að mati þátttakenda. Lokaorð eins þeirra voru: „Ég hef það á tilfinningunni að við höfum skapað eitthvað sem skiptir máli“ og á öðru borði sá annar þátttakandi sig knúinn til að bæta því við framsöguna um niðurstöðu hópsins að þjóðfundurinn hefði verið „skemmtilegri en bæði árhátíðin og aðalfundurinn“.

Þegar fundinum var slitið tóku skipulagsaðilar til máls og skýrðu framhaldið. Og ein lokaniðurstæða fundarins var að mýtu hefði verið hnekk: Það væri ekkert erfitt að vinna með læknum!